

על משמעת בבי"ס ט"ט יצחק בן עמי.

המשמעת בבי"ס, ובמרט אצל חלמידים טעוני שיפוח, היא תנאי ראשון לעבודה מסודרת בכיתה. ללא מידה פשויהמת של ציות ושל הקשבה לא ניתן לקיים לימוד כלשהו. לפיכך, נדרש מכל מורה ובמרט מ"מורה מתחיל" לכוון את עיקר מאמציו ליצירת תנאים נאותים להעברת השעור.

בכל מקרה של הפרת משמעת, על המורה לשקול אם הדבר מפריע להמשך התקין של השעור או לא, לא כל מעשה של הפרת משמעת מחייב תגובה וטימול. אם ההפרעה קלה, מוטב להתעלם ממנה. אם ילד הפיל את ילקוטו שלא במתכוון, או קם ממקומו שלא לצורך, או שהביא את חברו לידי צחוק בהעזית פנים, וכד', במקרים כגון אלה עדיף שהמורה לא יגיב כלל.

לפעמים מחגליט קשיים אצל ילדים ומגבלות שהמורה אינו מודע להם. טוב שהמורה יהיה בקשר עם אחות בית-הספר או העובדת הסוציאלית ויעמוד על יקויים גופניים ואחרים של תלמידיו (את קצר הרואי וכבוד השמיעה, למשל, יושיב המורה במקומות הקדמיים בכיתה).

לעתים קרובות, ניתן לטפל בבעיות של הפרת משמעת בעודם באיבס. ישנם ילדים שאוהבים להשתובב בשעור, להכעיס את המורה. כל זמן שהתנהגות זו לא לבשה צורה של התמרדות, על המורה - המחנך לבוא לעזרת תלמיד כזה, לעודדו על ידי מילה טובה, מבט אוהד, שבח בפני חבריו והוריו. כל אלה, יטעו בלב התלמיד אמון בעצמו ובכוחותיו, ורצון להתאים את מעשיו והתנהגותו לשבחי המורה והערכתו. על המורה להטיל על תלמיד כזה תפקידים במסגרת הכיתה. מחוך נסיון בכיתות רבות, דרך זו בד"כ מועילה, ותלמידים כאלה משתלבים יפה בכיתה, לא מפריעים, ואפילו פעילים ומועילים.

לפעמים די למורה להפסיק את "המפריע" למהלך התקין של השעור ע"י מבט זועף, תנועת ראש או הפסקה קלה במהלך השעור. (אך צורה זו תועיל רק אם המורה מקובל וחיביב על התלמידים). במקרה של נזיפה בזמן השעור בתלמיד המפריע, כדאי לאחר השעור לשוחח עם התלמיד ביחידות ולהבהיר לו את השלילה והפגם שבמעשהו. הצעות מעשיות: א. על המורה להתייחס למעשה הקונקרטי ולא לאישיות של הילד, או לאופיו. יזהר המורה שלא תהיה תגובתו משום לעג ועלבון או השפלת כבוד הילד בעיניו או בעיני חבריו.

ב. על המורה להזהר מלהעניש כשהוא שרוי בכעס, אלא

ידחה את תגובתו לרגע שחא דעתו מיושבת עליו. בעידנא דריתחא עלול המורה לפסוק עונש שאינו בר-כיבוע.

ג. יש להזהר מלנקוט באיומים שאין אחריהם ולא כלום.

איומים מסוג זה, הופכים בעיני הילדים לדבורים בעלמא.

ד. עדיף לא לשלוח את התלמיד המפריע אל המנהל, כי בכך

מערער אתה את מעמדך בעיני חלמידך. מוטב לטפל בו בעצמנו ורק אם לא נצליח, נפנה אותו למנהל.

ה. אין להשתמש לעולם בעונשי גוף, זה יוצר טינה כלפי

המורה, מפחח רגשי מרי כלפיו. עונש מסוג זה מערער את סמכותו המוסרית של המורה.

כלל חשוב המסלק כל גורם של הפרת משמעת הוא הכנתו הטובה של המורה

לשעור. שעור מלא ענין ותוכן, חוך שיתוף התלמידים והפעלתם, יפגע כל בעית משמעת.